

Overweging zondag 27 februari 2022 - Vanuit het hart

Jaar C, 8^e zondag door het jaar

Sirach 27, 4-7 / 1 Korinthe 15, 54-58 / Lucas 6, 39-45

Waar het hart vol van is, daar loopt de mond van over.

Onze harten zijn waarschijnlijk deze dagen vol van de oorlog in de Oekraïne. Ver weg, maar ook dichtbij. We kunnen geen oorlogen zoals in de Oekraïne voorkomen, maar we kunnen wel goedheid en liefde en vrede verspreiden.

Door te bidden voor de burgers die meegesleept worden in een oorlog die niemand wenst, waarin nooit winnaars zullen zijn. Door op te komen voor de onschuldige burgers die slachtoffer worden van machtsvertoon en hoogmoed. Door te waken voor onszelf, dat ons eigen hart niet vol raakt van angst en haat en wrok.

Jezus vraagt ons elkaar niet uit te sluiten maar in te sluiten. Jezus vraagt ons niet kleinhartig te zijn, maar ruimhartig te zijn. Niet bang te zijn, maar vertrouwen te hebben. Jezus verwijt ons niets, maar wijst ons iets: een weg ten leven, vanuit ons hart, naar God en naar elkaar. Voor die weg moeten we blijven kiezen, ook in tijden van oorlog: solidair zijn met elkaar, elkaar als mens blijven zien. Dat is de enige weg naar vrede.

Het betekent niet dat we kritiekloos alles maar moeten accepteren, maar dat we met een onbevooroordeelde blik de ander blijven zien zoals die is. Elkaar niet belasteren, maar onderscheiden wat goed is wat niet goed is.

Naast deze oorlog is het ook op veel plaatsen feest: Carnaval, want we staan aan de vooravond van de Veertigdagentijd. Een vreemd contrast met de oorlog die nu woedt. En toch, óók een welkome afleiding: een paar dagen waarin we even aan andere dingen mogen denken, voordat we serieus bezinnen op ons leven, op onze patronen en gewoonten.

Carnaval betekent: vaarwel aan het vlees, 'Carne Vale'. Carnaval is daarom onlosmakelijk verbonden met Aswoensdag en de Veertigdagentijd, met de voorbereiding op Pasen. Immers tijdens de Vastentijd mocht vroeger geen vlees worden gegeten en daarom werd in de drie dagen vóór Aswoensdag er nog even flink van genomen.

Sommige carnavalsfeesten worden nu vanwege de corona verplaatst naar de zomer, maar daarmee raakt de verbinding met vasten en Pasen weg. De verbinding met God.

En die verbinding met God is juist wat we *nu* nodig hebben. In tijden van oorlog èn in tijden van vreugde.

Met Carnaval wordt de sociale orde omgedraaid door het overhandigen van de stadssleutel aan de Prins. De gewone burger is even de baas en mag de draak steken met de actualiteit en de machthebbers, een spiegel daarvoor zijn. Dat is een vorm van reflecteren met humor die ons vaak even op een ander been zet.

Die spiegel met Carnaval is leuk bedoeld, een ludieke steek onder water. Laten we echter niet vergeten dat de ander *altijd* een spiegel voor ons is.

Een Indiaanse wijsheid is dat wanneer we wijzen naar de ander, er drie vingers wijzen naar onszelf. Onze oordelen over de ander vertellen veel over onszelf. Dan wordt die spiegel ineens iets waarin we niet altijd willen kijken. Waar we liever blind voor zijn. Want het is confronterend om naar onszelf te kijken en fouten of verlangens toe te geven. Dan is het gemakkelijker om in de aanval te gaan of in de verdediging. Daarom zien we vaak liever de splinter in andermans oog dan de balk in ons eigen.

Waar zijn we bang voor? Om afgewezen te worden, niet goed genoeg bevonden te worden? Hebben we wel begrip voor elkaars pijn en vraag om aandacht en herkennen we onze eigen verwachtingen, die onze blik zo vaak vertroebelt?

Jezus wil dat we ons hart zuiveren. Onze bitterheid en rivaliteit uitzuiveren, ons eigenbelang. Jezus vraagt ons te reflecteren en te onderscheiden: ons eerlijk afvragen waar onze oordelen, vooroordelen en verwachtingen vandaan komen.

Vanuit ons hart leven gaat over onze binnenkant. Over wat we zeggen, over wat er ín ons leeft, over waar ons hart vol van is. Is ons hart vol onzekerheid? Vol angst? Vol wrok? En hoe spreken we dan?

We hebben allemaal onze tekortkomingen en onze blinde vlekken. We gaan zo vaak uit van ons eigen gelijk en denken te weten wat de ander nodig heeft, maar *vragen* we ook wat de ander nodig heeft? *Luisteren* we naar elkaar? Oog hebben voor de ander is de ander helder zien met nieuwe ogen, zonder balken, zonder oordeel. We kunnen geen volgeling van Jezus zijn zonder eerst de splinters en de balken te verwijderen die ons van God afhouden.

Die balk in eigen oog belet ons de ander echt te zien. Vaak *dénken* we te weten hoe de ander is. We vermoeden van alles, maar er is altijd *méér* in de ander dan we vermoeden. Dat onderscheiden is als het ware een schat opdelfen. Daar niet brutaal de spot mee drijven, zoals met Carnaval, maar nieuwsgierig, vol verwondering en met geduld naar de ander kijken.

Die ommekeer van Carnaval mogen we dus meenemen naar de Veertigdagentijd en vervolgens betrekken op onszelf. Van een extravert feest wordt het dan een introvert, bezinnend proces. Van losbandig en uitbundig naar langdurig, duurzaam en standvastig. Loskomen van alles wat knelt en knevelt. Zodat we bevrijd en open-hartig het feest van de opstanding kunnen vieren.

Als we elkaar slechts bevestigen in onze blinde vlekken, door onbuigzaam te zijn, elkaar niet te bevragen of door te luisteren naar roddels en onwaarheden - zonder hoor en wederhoor - dan zijn we als blinden die elkaar in duisternis houden. Dan zien we de kuilen niet waar we in vallen.

Dat zien we nu bij Rusland en de Oekraïne: haat wordt met haat beantwoord, er is geen aandacht meer voor elkaar, geen respect, geen verdraagzaamheid; er wordt niet geluisterd naar elkaar. Dat is een grote valkuil. Zo leiden de leiders elkaar en hun burgers in duisternis.

Daar móeten we tegen opstaan, daar móeten we aandacht voor blijven vragen, zoals gisteren - hier in Enschede, op de Oude Markt en overal elders in Nederland en Europa. Niet kritiekloos accepteren, maar de situatie in het licht zetten. Dat vergt moed!

Jezus brengt licht in die duisternis. Hij schudt ons wakker, opent onze ogen en sterkt ons. Hij vraagt ons niet te focussen op die splinter maar op zelfonderzoek te gaan en eerst onze eigen balken te herkennen. Dan worden we vanzelf zachter in de omgang met onze naaste en zien we elkaar zoals we allemaal zijn: kinderen van God, broeders en zusters, struikelend en weer opstaand.

We moeten onszelf geen meester wanen, maar leerling worden van de ware Meester, van Jezus zelf, en op Hem willen gelijken. Geen zelfbenoemde goeroe's navolgen die ons gouden bergen beloven en aan ons struikelen en aan onze valkuilen willen verdienen, maar Jezus volgen, trouw, tot we ten volle gevormd zijn. Gods liefde is gratis. Gratis!

Om gelijk te worden aan onze Meester zullen we met barmhartigheid, met geduld, met mildheid naar elkaar moeten kijken én naar onszelf en zullen we hartelijke mensen moeten zijn!

Laten we dus geworteld blijven in God, zodat we goede vruchten dragen. Als we eerlijk zijn en transparant, kan Gods licht door ons naar buiten schijnen en anderen inspireren.

Zijn licht alleen kan duisternis overwinnen. Zijn licht alleen kan vrede brengen!

Laat daar ons hart vol van zijn.

Amen.